

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ SINIF ÖĞRETMENLİĞİNİ TERCİH NEDENLERİ VE ALDIKLARI EĞİTİMLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

THE REASONS FOR PRIMARY SCHOOL TEACHER CANDIDATES TO PREFER PRIMARY SCHOOL TEACHING AND THEIR OPINIONS ON THE EDUCATION THEY RECEIVED

Dr. Perihan ŞARA
Seniha Mayda İlköğretim Okulu, İzmir
perihansara@gmail.com

Prof. Dr. Ayfer KOCABAŞ
Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, Buca-İzmir
ayferkocabas@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının sınıf öğretmenliğini tercih nedenleri ve aldıkları eğitimle ilgili görüşlerini incelemektir. Araştırmanın örneklemini, 2009-2010 eğitim-öğretim yılında yedi farklı coğrafi bölgeden yedi eğitim fakültesinin Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı'nın son sınıfında okuyan 588 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından hazırlanan görüş alma formu kullanılmıştır. Formda sınıf öğretmeni adaylarının bölümü tercih sırası, bölümü tercih nedeni, bölümde okumaktan memnuniyet durumu, alınan öğretmenlik eğitimini yeterli bulma durumu, kendini öğretmenliğe hazır hissetme durumu ve öğretmenlik mesleğini seçmedeki kişisel kararı gibi sorulara cevap aranmış ve elde edilen veriler betimsel analiz yoluyla incelenmiştir. Verilerin analiziyle elde edilen sonuçlar bulgular doğrultusunda yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sınıf öğretmeni adayları, sınıf öğretmenliği eğitimi, sınıf öğretmenliğini tercih.

ABSTRACT

The aim of this study is to search the reasons for primary school teachers preferences and to take their ideas about the education they take. Identifying why the students enrolled the faculty of education prefer this occupation and students' ideas about their own education is important in terms of benefits of the teacher training programs in faculty of education and in terms of seaching whether a difference happens in the reasons for their preferences in years and in terms of evaluating the given education. Data were analyzed descriptively in this study in which quantiative research techniques were used. Ideas of the candidates were obtained by using opinionarie. Seven faculties of education from seven different geographic regions were selected as the sample group through the cluster sampling method. The sample consisted of 588 students from seven different universities, 401 of whom (68%) were females, and 187 of whom (32%) were males. Frequency and percentage rates were given by means of the data taken from the candidates. By analyzing the data about the reasons for primary school teacher candidates' preferences, some codes were done, then these codes were named. The results taken from the analyzed data were commented according to findings.

Keywords: Primary school teacher candidates, preference of primary school teaching.

GİRİŞ

Cumhuriyet döneminden bu yana sınıf öğretmeni yetiştirilmesi ve atanması çeşitli modeller denenmiştir (Doğan, 2005). Bu nedenle de öğretmenlik mesleğinin sosyal statüsü zaman içinde değişim göstererek öğretmenlik mesleği, tarihin bazı dönemlerinde kutsal bir meslek olarak algılanmış, bazı dönemlerde de saygınlığını yitiren bir meslek olarak görülmüştür (Özbek, 2007).

Türkiye'de birçok toplumsal sorunun temelinde eğitim yer almaktadır. Sık sık değişen eğitim sistemleri nedeniyle eğitim sorunları her geçen gün daha da karmaşık hale gelmektedir. Eğitimin en önemli öğelerinden biri de öğretmen olduğuna göre toplumsal sorunların çözümünde de en etkili yol,

nitelikli öğretmen yetiştirmektir. Gerçekten öğretmen olmak isteyen adayların öğretmenlik mesleğine seçilmesi, öğretmenlik mesleğinin saygınlığının artmasına sebep olacaktır. Öğretmenlik mesleğini bilinçli olarak seçen, seven ve isteyen adayların öğretmenlik mesleğini tercih etmesi, nitelikli öğretmen yetiştirme bakımından oldukça önemlidir. Bu nedenle öğretmen yetiştiren kurumların, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine bakış açılarını incelemeleri ve yapılan incelemeler sonucunda da öğretmen adaylarında öğretmenlik mesleğine karşı olumlu tutum geliştirmelerini sağlamaları gerekmektedir. Eğitim fakültelerine kayıt yaptıran öğrencilerin öğretmenlik mesleğini tercih etmelerinde etkili olan faktörlerin belirlenmesi, eğitim fakültelerinde yürütülen öğretmen yetiştirme programlarına yarar sağlaması bakımından ve yıllar içerisinde mesleği tercih etme nedenlerinde değişme olup olmadığını incelemek bakımından önem taşımaktadır.

Yapılan araştırmalar incelendiğinde, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih etme sebeplerinin benzer olduğu ancak, tercih etme nedenlerinin sıralamalarında farklılıklar olduğu görülmektedir. Çetin (2012), Özsoy, Özsoy, Özkara ve Memiş (2010), Özder, Konedralı ve Zeki (2010), Erdemir (2010), Gürbüz ve Sülün (2004), Eskicumalı (2002), öğretmen adaylarının bölümlerini; öğretmenlik mesleğini sevme, merak ve ilgi alanı olması, iş garantisi olması, ÖSYM sınav sistemi, idealdeki meslek olması, çalışma koşulları, aile isteği, tercih hatası, arkadaş ve çevre etkisi, gibi nedenlerle seçtiklerini dile getirmişlerdir.

Çermik, Doğan ve Şahin (2010), sınıf öğretmenliğini tercih sebeplerini özgeci, çıkarıcı, içsel ve dışsal olmak üzere dört bölümde incelemiş ve 157 öğretmen adayının meslek tercihlerinde çıkarıcı ve dışsal etkenlerin, içsel ve özgeci etkenlere göre daha baskın düzeyde olduğu sonucunu bulmuştur.

Üstüner, Demirtaş ve Cömert (2009), öğretmenlik mesleğini içsel nedenlerden dolayı seçen öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları ile dışsal nedenlerden dolayı seçen öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları arasında anlamlı farklılık bulmuştur.

Öğretmen adaylarının meslek tercih nedenlerinin incelendiği bir araştırmada ise üç kategori ortaya çıkartılmıştır (Boz ve Boz, 2008). Bunlar topluma faydalı olma, insanlara hizmet etme arzusu gibi özveriden kaynaklanan nedenler; mesleği sevmek, çocukları sevmek gibi içsel nedenler; iş garantisi, uzun tatil, atanma koşulları gibi dışsal nedenler olarak ifade edilmiştir. Ortaöğretim kimya ve matematik eğitimi bölümlerinde öğrenim gören 38 öğretmen adayına öğretmenlik mesleğini seçme nedenleri sorulmuştur. Araştırma sonuçları, katılımcıların daha çok içsel ve dış etkenlerden dolayı öğretmen olmayı istediklerini ortaya çıkarmıştır. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenleri arasında; kimya/matematik öğretmenini sevmek (%34), öğretmeyi sevmek (%32), kimyayı/matematigi sevmek (%21), sınav sistemi (%16) ve topluma katkıda bulunma (%13) gibi nedenler ilk sıraları almaktadır.

Özbek (2007), farklı bölümlerde okuyan öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih etmelerinde öğretmenliğin “ideal, kutsal, statüsü yüksek, çocukları çok sevmek” gibi kişisel sebeplerin daha belirleyici olduğunu bildirmiştir. Öğretmenlik mesleğini ekonomik sebeplerle tercih etme, ortalama puanlara göre ikinci düzeyde, öğretmenlik mesleğinin sosyal niteliklerinin ise, öğretmenlik mesleğini tercih etmede daha düşük düzeyde belirleyici olduğunu dile getirmiştir. Özbek aynı araştırmada, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih etmelerine yönelik algıları kişisel faktörlerde “orta”, ekonomik faktörlerde “orta” ve sosyal faktörlerde “zayıf” olduğunu gözlemlemiş ve öğretmenlik mesleğinin cazip bir meslek olmadığı sonucunu çıkarmıştır.

Özbek, Kahyaoğlu ve Özgen (2007), öğretmen adayları üzerinde yapmış oldukları araştırmada, öğretmenlik şartları öğrencilerin büyük çoğunluğu tarafından tatmin edici bulunmamış ve öğrencilerin

büyük bir çoğunluğu zorunlu şartlarda öğretmenlik yapabileceklerini ifade etmişlerdir. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik görüşleri içerisinde en yüksek ortalama sırayla “Öğretmenliğin toplum kalkınmasında önemli olduğu”, “Öğretmenliğin sorumluluk gerektiren bir meslek olduğu”, “Öğretmenliğin fedakârlık gerektiren bir meslek olduğu” görüşlerinde belirlenirken en düşük ortalama puanları “öğretmenlik idelimdeki meslektir” görüşünde saptanmıştır.

Övet (2006), öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenlerini dört faktörde incelemiştir. Bunlar; bilinç, güvence, ideal ve etkilenmedir. Bilinç faktörü kişinin eğitime katkıda bulunabileceğini düşünmek, mesleğin kutsal olduğuna inanmak ve kişinin kendisi için en uygun meslek olduğuna inanmak gibi düşünceleri; güvence faktörü, mesleğin iş garantisinin olması, mezun olunca işin hemen hazır olması gibi düşünceleri, ideal faktörü kişinin başka bölümlere puanı yetmediğinden dolayı bölümü seçmesi ve bölümün kendi ideali olduğuna inanması gibi düşünceleri, etkilenme faktörü ise kişinin çevrenin ya da ailesinden birinin etkisi ile öğretmenlik mesleğini seçmesi gibi düşüncelerini göstermektedir.

Yapılan araştırmalarda öğretmenlik mesleğini tercih etme sebeplerinin benzer olduğu, tercih etme nedenlerinin sıralamalarında farklılıklar olduğu görülmektedir.

Araştırmanın Problem Cümlesi

Sınıf öğretmeni adaylarının sınıf öğretmenliğini tercih nedenleri ve aldıkları eğitimle ilgili görüşleri nelerdir? Araştırmanın bu amacına ve araştırma sorusuna bağlı kalarak aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

Araştırmanın Alt Problemleri

1. Sınıf öğretmeni adaylarının bölüm tercih sıraları nasıldır?
2. Sınıf öğretmeni adaylarının sınıf öğretmenliğini tercih nedenleri nelerdir?
3. Sınıf öğretmeni adaylarının sınıf öğretmenliği bölümünde okumaktan memnun olma durumları nasıldır?
4. Sınıf öğretmeni adaylarının aldıkları öğretmenlik eğitimini yeterli bulma düzeyleri nasıldır?
5. Sınıf öğretmeni adaylarının kendilerini öğretmenliğe hazır hissetme durumları nasıldır?
6. Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğini kendi kararlarına göre seçme durumları nasıldır?

Sayıtlı

Araştırmaya katılan sınıf öğretmeni adaylarının görüş alma formlarına görüşlerini yazarken gerçekçi ve içten davrandıkları kabul edilmiştir.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırmada, sınıf öğretmeni adaylarının sınıf öğretmenliğini tercih nedenleri ve aldıkları eğitimle ilgili ilişkin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Betimsel araştırma yöntemi kullanılarak gerçekleştirilen çalışmada, öğretmen adaylarının görüşleri görüş alma formuyla elde edilmiştir.

Araştırmanın Örnekleme

Araştırmanın evrenini 2009-2010 eğitim-öğretim yılında Sınıf Öğretmenliği anabilim dalı son sınıfta okuyan 6983 öğrenci oluşturmaktadır (ÖSYM, 2006: 342-344). Araştırma örnekleminin belirlenmesinde yedi coğrafi bölgenin her birinden yedi üniversite küme örnekleme yöntemi ile

seçilmiştir. Araştırmaya gönüllü olarak 588 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırmaya katılan sınıf öğretmeni adaylarından 187'si erkek (%32), 401'i (%68) kadındır.

Araştırmaya katılan örneklem grubunun üniversitelere göre dağılımı ise Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Örneklem Grubunun Üniversitelere Göre Dağılımı

Üniversiteler	N	n	%
Atatürk Üniversitesi	105	88	15,0
Gazi Üniversitesi	188	77	13,1
Dicle Üniversitesi	82	52	8,8
Giresun Üniversitesi	103	70	11,9
Trakya Üniversitesi	124	87	14,8
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	171	91	15,5
Pamukkale Üniversitesi	288	123	20,9
Toplam	1061	588	100,0

Tablo 1'e göre örneklemin % 21'i Pamukkale Üniversitesi, % 16'sı Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, % 15'i Atatürk Üniversitesi, % 15'i Trakya Üniversitesi, % 12'si Giresun Üniversitesi, % 13'ü Gazi Üniversitesi, % 9'u da Dicle Üniversitesi'nden oluşmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada araştırmacılar tarafından geliştirilen, görüş alma formu kullanılmıştır. Görüş alma formunda sınıf öğretmeni adaylarına, sınıf öğretmenliğini tercih etme sebepleri, bölümü tercih sırası, bölümde okumaktan memnun olma durumu, alınan öğretmenlik eğitimini yeterli bulma durumu, öğretmen adayının kendini öğretmenliğe hazır hissetme durumu, öğretmen adayının öğretmenliği kendisinin seçme durumunu içeren sorular yer almaktadır.

Verilerin Analizi

Çalışmada araştırmaya katılan öğretmen adaylarından elde edilen veriler, betimsel istatistik kullanılarak analiz edilmiştir. Öğretmen adaylarından elde edilen veriler ile frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir. Araştırmanın ikinci alt probleminde elde edilen veriler çözümlenerek kodlar oluşturulmuş ve bu kodlar adlandırılmış, sınıf öğretmeni adaylarının görüşleri bulgular doğrultusunda yorumlanmıştır.

BULGULAR VE YORUM

1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın birinci alt problemi "Sınıf öğretmeni adaylarının sınıf öğretmenliğini tercih sıraları nasıldır?" şeklinde oluşturulmuştu. Birinci alt probleme ilişkin bulgular Tablo 2'de sunulmaktadır.

Tablo 2. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sınıf Öğretmenliğini Tercih Sıraları

Tercih sırası	f	%
(1-5)	183	31,1
(6-10)	146	24,8
(11 ve üstü)	259	44,0
Toplam	588	100,0

Tablo 2’de örneklem grubunun sınıf öğretmenliğini tercih sıralamaları görülmektedir. Buna göre örneklem grubunun % 31’i sınıf öğretmenliği bölümünü birinci ve beşinci tercihleri arasına, % 25’i altıncı ve onuncu tercihleri arasına, % 44’ü de on birinci ve daha üst tercihleri arasına almışlardır. Bu sonuçlara göre sınıf öğretmeni adaylarının, sınıf öğretmenliğini ilk sıralarda tercih etme sıklığı düşük olup, daha sonraki sıralarda tercih ettiklerini söyleyebiliriz.

2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın ikinci alt problemi “Sınıf öğretmeni adaylarının sınıf öğretmenliğini tercih nedenleri nelerdir?” şeklinde oluşturulmuştur. İkinci alt probleme ilişkin bulgular Tablo 3’te gösterilmektedir.

Tablo 3. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sınıf Öğretmenliği Bölümünü Tercih Nedenleri

	f	%
Meslek olarak kendine uygun bulma	264	44,2
Alınan Puan	148	25,2
İş garantisi	67	11,4
Çocukları sevme	44	7,5
Aile	33	5,6
Diğer	21	3,6
Çevre	19	3,2

Tablo 3’te sınıf öğretmeni adaylarının sınıf öğretmenliği bölümünü tercih nedenleri görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının % 44’ü mesleği kendilerine uygun buldukları için, % 25’i üniversite sınavında aldıkları puan bu bölüme yettiği için, % 11’i mesleğin iş garantisi olduğu için, % 8’i çocukları sevdiği için, % 6’sı ailesi istediği için, % 4’ü şans, kader, bilgisizlik gibi diğer faktörler nedeniyle, % 3’ü de çevrenin etkisi nedeniyle sınıf öğretmenliği bölümünü tercih etmişlerdir. Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğini seçme nedenleri ile ilgili görüşleri şöyledir:

“...Bana en uygun meslek olduğundan dolayı seçtim. Karakterime en uygun meslek olduğu için seçtim. Rahat ve kişiliğime uygun. Tam benlik. Tek isteğim, idealim, hayalim. Yapabileceğime inanıyorum. Sevdiğim için. Hedefim. Yetenek ve ilgilerime en uygun meslek olduğu için seçtim.”

“...Aldığım puan buna yetti. Başka bir yer gelmiyordu. Puan kurbanı oldum. Sınav sisteminden dolayı. ÖSYM’nin tercihi. Mecburen. Ortak alandan tek iyi bölüm. Zorunluluk. Öyle olması gerekiyordu.”

“...Devlete sırtını dayama. Çabuk atanmak. İş bulma imkânı. Bir meslek edinme isteği. Ekonomik nedenler, hayat şartları.”

“...Bu işi ve çocukları çok seviyorum. Çocuklara ilgim var. Çocuklarla etkili iletişim kuruyorum ve onları seviyorum.”

“...Annemin isteği. Baba mesleği. Ailemin isteği.”

“...Sınıf öğretmenimi çok sevdiğim için. İlkokul öğretmenimin etkisiyle. Çevrenin yönlendirmesiyle.”

“...Amaçsızca. Tesadüfen. Kader, kısmet. Yanlış tercih. Dört yıldır buna cevap arıyorum. Ani karar. Bilgisizlik.”

3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın üçüncü alt problemi “Sınıf öğretmeni adaylarının sınıf öğretmenliği bölümünde okumaktan memnun olma durumları nasıldır?” şeklinde oluşturulmuştur. Üçüncü alt probleme ilişkin bulgular Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sınıf Öğretmenliği Bölümünde Okumaktan Memnun Olma Durumları

	f	%
Evet	408	69,4
Kısmen	147	25,0
Hayır	33	5,6
Toplam	588	100,0

Tablo 4’te örneklem grubunun sınıf öğretmenliği bölümünde okumaktan memnun olma durumları görülmektedir. Buna göre örneklem grubunun % 69’u sınıf öğretmenliği bölümünde okumaktan memnun, % 25’i kısmen memnun, % 6’sı da memnun olmadıklarını dile getirmiştir. Sınıf öğretmeni adayları sınıf öğretmenliği bölümünü birinci alt problemde belirtildiği gibi çoğunlukla son sıralarda tercih etmelerine rağmen, öğrencilerin büyük bir çoğunluğu bölümde eğitim görmekten memnundur.

4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın dördüncü alt problemi “Sınıf öğretmeni adaylarının aldıkları öğretmenlik eğitimi yeterli bulma düzeyleri nasıldır?” şeklinde oluşturulmuştur. Dördüncü alt probleme ilişkin bulgular Tablo 5’te gösterilmektedir.

Tablo 5. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Aldıkları Öğretmenlik Eğitimi Yeterli Bulma Düzeyleri

	f	%
Evet	133	22,6
Kısmen	309	52,6
Hayır	146	24,8
Toplam	588	100,0

Tablo 5 incelendiğinde sınıf öğretmeni adaylarının % 23’ünün alınan sınıf öğretmenliği eğitimi yeterli bulduğu, % 53’ünün kısmen yeterli bulduğu, % 25’inin de yeterli bulduğu görülmektedir. Bu sonuçlara göre öğretmen adaylarının ikinci alt problemde belirtildiği gibi bölümde okumaktan çoğunlukla memnun olmalarına rağmen, öğrencilerin yarısı aldıkları eğitimi kısmen yeterli görmektedir. Bu durum öğretmen adaylarına göre, eğitim fakültelerinde alınan öğretmenlik eğitiminin bir takım eksikliklerinin olduğu şeklinde yorumlanabilir.

5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın beşinci alt problemi “Sınıf öğretmeni adaylarının kendilerini öğretmenliğe hazır hissetme durumları nasıldır?” şeklinde oluşturulmuştur. Beşinci alt probleme ilişkin bulgular Tablo 6’da açıklanmıştır.

Tablo 6. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Kendilerini Öğretmenliğe Hazır Hissetme Durumları

	f	%
Evet	237	40,3
Kısmen	277	47,1
Hayır	74	12,6
Toplam	588	100,0

Tablo 6’da öğretmen adaylarının % 40’ı kendilerini öğretmenliğe hazır hissetmekte, % 47’si kısmen hazır hissetmekte, % 13’ü de hazır hissetmemekte olduğu görülmektedir. Bu bulgu araştırmanın dördüncü alt probleminde belirtilen öğretmen adaylarının aldıkları eğitimi yeterli bulma ile ilgili görüşleriyle örtüşmektedir. Aldıkları eğitimi çoğunlukla, kısmen yeterli bulan öğretmen adaylarının kendilerini çoğunlukla öğretmenliğe hazır hissetmediklerini düşündürmektedir.

6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın altıncı alt problemi “Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğini kendi kararlarına göre seçme durumları nasıldır?” şeklinde oluşturulmuştu. Altıncı alt probleme ilişkin bulgular Tablo 7’de gösterilmektedir.

Tablo 7. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğini Kendi Kararlarına Göre Seçme Durumları

Tercih sırası	f	%
Evet	495	84,2
Hayır	93	15,8
Toplam	588	100,0

Tablo 7’de görüldüğü gibi öğretmen adaylarının % 84’ü öğretmenlik mesleğini kendi kararları ile seçerken, % 16’sı da öğretmenlik mesleğini kendi kararlarıyla seçmemişlerdir. Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğini birinci alt problemde belirtildiği gibi çoğunlukla son sıralarda tercih etmelerine rağmen, bu bölümü büyük bir çoğunlukla kendi istekleri ile tercih ettikleri anlaşılmaktadır. Sınıf öğretmenliği mesleğini bilinçli olarak seçen sınıf öğretmeni adaylarının nicel olarak çoğunlukta olmasının mesleklerini severek yapmaları bakımından önemli olduğu düşünülmektedir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Sınıf öğretmeni adaylarının çoğunluğu sınıf öğretmenliği bölümünü tercih sıralamalarında on birinci tercih ve üstü olarak seçmişlerdir. Çetin’in (2012), yapmış olduğu araştırmada öğretmen adaylarının yaklaşık olarak % 26’ sını sınıf öğretmenliği bölümünü on ikinci tercih ve üstü olarak seçmişlerdir. Bu araştırmada öğretmen adaylarının % 44’ü sınıf öğretmenliği bölümünü 11 ve üstü olarak tercih etmişlerdir.

Sınıf öğretmeni adayları sınıf öğretmenliği bölümünü; kendilerine en uygun meslek olduğunu düşünmeleri, üniversite sınavından alınan puan, iş garantisi, çocukları sevme, aile ve çevrenin etkisi ve diğer nedenlerle seçmişlerdir. Çetin (2012), Özder, Konedra ve Zeki (2010), Erdemir (2010), Boz ve Boz (2008), Eskicumalı (2002)’nin araştırmalarında da sınıf öğretmenliğini tercih nedenleri benzer şekilde görülmekle beraber, tercih nedenlerinin sıralamaları arasında farklılıklar görülmektedir. Bu araştırmada sınıf öğretmenliğini tercih nedeni olarak üniversite sınavından alınan puanın ikinci sırada yer alması dikkat çekicidir. Bu durum bazı sınıf öğretmeni adaylarının üniversite giriş sınavlarından

elde ettikleri puanlar doğrultusunda meslek seçimi yaptıklarını göstermektedir. Oysa öğretmenlik mesleği, bilinçli bir şekilde seçilmesi gereken bir meslektir.

Öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu sınıf öğretmenliği bölümünde okumaktan memnundur. Serin, Kesercioğlu, Saracaloğlu ve Serin'in (2003), araştırmasında öğrencilerin % 47,6'sı bölümünde okumaktan memnun olmasına rağmen, % 38,8'i bölümünden kısmen memnun ve % 13,6'sı bölümünde okumaktan memnun değildir. Bu çalışmada ise öğretmen adaylarının bölümde okumaktan memnuniyet durumları daha yüksek düzeydedir. Öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu aldıkları öğretmenlik eğitimini kısmen yeterli bulmaktadırlar. Sınıf öğretmeni adaylarının büyük çoğunluğu kendilerini öğretmenliğe kısmen hazır hissetmektedirler.

Öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu öğretmenlik mesleğini kendi kararları ile tercih etmişlerdir. Özsoy, Özsoy, Özkara, Memiş'in (2010) ve Erdemir'in (2010), araştırma sonuçlarına göre de öğretmen adayları öğretmenlik mesleğini kendi istekleri doğrultusunda bilinçli olarak seçmişlerdir.

Öneriler

1. Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik eğitimine başlamadan önce meslek tercihlerine yönelik düşünceleri alınmalı ve bu düşüncelerin alınan eğitim sonucunda değişip değişmediği incelenerek öğretmen yetiştirme sürecine yönelik değerlendirmeler yapılmalıdır.
2. Sınıf öğretmenliği bölümünün ilk sıralarda tercih edilebilmesi için bu mesleği tanıtan ve önemini ortaya koyan çalışmalar yapılmalıdır.
3. Öğrencilerin sınıf öğretmenliği bölümünü neden tercih ettikleri daha ayrıntılı olarak araştırılabilir ve öğrencilerin bu mesleği bilinçli olarak seçmeleri sağlanabilir.
4. Bölümlerinde okumaktan memnun olmayan sınıf öğretmeni adaylarının yaşadıkları sorunlar araştırılabilir.
5. Bilinçli meslek seçimi bakımından bölümde okuyan öğretmen adayları lise son sınıf öğrencilerini bilgilendirmelidir.
6. Öğretmen adaylarının görüşleri doğrultusunda öğretmen eğitimi programları tekrar gözden geçirilebilir. Yine öğretmen ve öğretmen adaylarının yardımıyla bu programlar revize edilebilir.

KAYNAKÇA

Boz, Y., & Boz, N. (2008). Kimya ve Matematik Öğretmen Adaylarının Öğretmen Olma Nedenleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16(1), 137-144.

Çetin, B. (2012). İlköğretim Öğretmen Adaylarının Profillerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *İlköğretim Online*, 11(3), 596-610, 2012. [Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr>

Çermik, H., Doğan, B., Şahin, A. (2010). Sınıf Öğretmenliği Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğini Tercih Sebepleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 28, ss. 201-212.

Doğan, C. (2005). Türkiye'de Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Politikaları ve Sorunları. *Bilgi Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*. Sayı:35:133-149

Erdemir, N. (2010). Fizik Öğretmeni Adaylarının Bölümü Tercih nedenleri ve Mekanik Konularında Akademik Başarı Düzeylerine Etkisi. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt-Sayı: 12-1 Yıl: 2010*

Eskicumalı, A. (2002). Eğitim, Öğretim ve Öğretmenlik Mesleği. (Ed. Y. Özden) Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Ankara: PegemA Yayıncılık.

Gürbüz, H. & Sülün, A. (2004). Türkiye'de Biyoloji Öğretmenleri ve Biyoloji Öğretmen Adaylarının Nitelikleri. Milli Eğitim Dergisi, 161.

MEB, (2008). Öğretmen Yeterlikleri: Öğretmenlik Mesleği Genel ve Özel Alan Yeterlikleri. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü

Özbek, R. (2007). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğini Tercih Etmelerinde Kişisel, Ekonomik Ve Sosyal Faktörlerin Etkililik Derecesine İlişkin Algıları. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. Cilt: 17, Sayı: 1 Sayfa: 145-159

Özder, H., Konedralı, G., Zeki, P. C. (2010). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi. Cilt 16, Sayı 2, ss:253-275

Övet, O. (2006). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğini Tercih Etmelerinde Etkili Olan Faktörlerin Belirlenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özbek, R., Kahyaoğlu, M., Özgen, N. (2007). Öğretmen Adaylarının Mesleğe Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi. Sosyal Bilimler Dergisi / Cilt: IX, Sayı: 2, Aralık 2007

Özsoy, G., Özsoy, S., Özkara, Y., Memiş, D. A. (2010). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğini Tercih Etmelerinde Etkili Olan Faktörler. İlköğretim Online, 9(3), 910-921, 2010. [Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr>

Üstüner, M., Demirtaş, H. ve Cömert, M. (2009). The Attitudes of Prospective Teachers Towards the Profession of Teaching. Education and Science. 2009, Vol. 34, No 151

ÖSYM (2006). Lisans Düzeyindeki Yükseköğretim Programlarının 2006 ÖSYS ve YÖS Kontenjanları ile ÖSYM'ce Bu Programlara Yerleştirilenlerin Öğretim Alanlarına Göre Dağılımı. 2006 Yükseköğretim Öğrenci Kontenjanları Kitabı

Serin, O., Kesercioğlu, T., Saracaloğlu, S. A., Serin, U.(2003). Sınıf Öğretmenliği ve Fen Bilgisi Öğrencilerinin Fen Bilimlerine Yönelik Tutumları. M. Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi Yıl: 2003, Sayı 17, Sayfa: 75-86

Extended Abstract

Education is the basic reason for most social problems in Turkey. Because teacher is one of the most important subject of education, educating skillful teachers is the most effective way in solving the social problems. That teacher candidates who like, enjoy and want this occupation, prefer becoming a teacher is rather important in terms of educating skillful teachers. The aim of this study is to search the reasons for primary school teacher candidates preferences and to take their ideas about the education they take. Identifying why the students enrolled the faculty of education prefer this occupation and students' ideas about their own education is important in terms of benefits of the teacher training programs in faculty of education and in terms of seaching whether a difference happens in the reasons for their preferences in years and in terms of evaluating the given education. Data were analyzed descriptively in this study in which quantiative research techniques were used. Ideas of the candidates were obtained by using opinionarie. Opinionarie has got such questions; what are the reasons for their preferences, if they are satisfied with the department, if they find the education sufficient, if they are ready for teaching if they have choosen the occupation of being teacher. The research population was composed of 6983 students in the senior groups at the departments of primary education of seven faculties across Turkey in the 2009-2010 education year (ÖSYM, 2006: 342-344). Seven faculties of education from seven different geographic regions were selected as the sample group through the cluster sampling method. The sample consisted of 588 students from seven different universities, 401 of whom (68%) were females, and 187 of whom (32%) were males. Frequency and percentage rates

were given by means of the data taken from the candidates. By analyzing the data about the reasons for primary school teacher candidates' preferences, some codes were done, then these codes were named. The results taken from the analyzed data were commented according to findings. Place of preference of primary school teaching is the first subproblem of the research. When the data about it are evaluated, 31 % of the candidates preferred primary school teacher department in their first and fifth successions, 25 % of whom preferred it in their sixth and tenth successions, 44 % of whom preferred the department in their eleventh and next successions. The reasons for preference to the primary school teacher department is the second subproblem of the research. When the data about it are analyzed, 44 % of the candidates preferred the department because teaching suits them, 25 % of whom preferred the department because the score they had in the university entrance exam sufficed to this department, 11 % of whom preferred it because they can find an occupation easily, 8 % of whom preferred it because they love children, 6 % of whom preferred it because their family want it. While 4 % of the candidates think their preferences as a fortune, chance and lack of awareness, 3% of them think it as the influence of the society. The third subproblem of the research is whether the candidates are satisfied with their department or not. When the data about it are analyzed, 69 % of the candidates were satisfied with it. The fourth subproblem of the research is whether the candidates find the education they get sufficient or not, 23 % of the candidates find the education in primary school teaching sufficient, 53 % of them find it a little sufficient, 25 of them find it insufficient. The fifth subproblem of the research is whether the candidates feel themselves ready for teaching or not. When it is searched 40 % of the candidates feel themselves ready for teaching, 47 % of them feel themselves a little ready, 134 % of them do not feel themselves ready. The sixth subproblem of the research is whether the candidates of primary school teacher choose teaching occupation according to their own decision. 84 % of candidates choose teaching occupation according to their decision, 16 % of them don't choose it according to their decision. Consequently these are the suggestions according to the research.

1. The ideas of the primary school teacher candidates about their occupation preferences should be taken before they start their education.
2. Whether these ideas have changed or not after the education they have received should be examined and some evaluations about teacher training process should be made.
3. Studies introducing the occupation and announcing its importance should be carried out in order that primary school department should be preferred in the first successions.
4. Problems of the candidates who aren't satisfied with their departments should be examined.
5. Candidates attending the department should instruct the last class students at secondary schools in respect of deliberate occupation preference
6. According to the ideas of teacher candidates training programs should be looked over again.